

Izveidots Tropu Mežu saglabāšanas fonds. Mežu aizsardzībai un atjaunošanai ik gadu būs nepieciešams mobilizēt vairāk nekā 66,7 miljardus ASV dolāru

Avots: cop30.br

COP30 līderu samitā Belemā, pasākumā, kurā piedalījās vairāk nekā trīsdesmit valstu līderi – gan tropu mežu valstis, gan t.s.sponsoru valstis, ka arī ANO ģenerālsekretārs, tika oficiāli atklāta Tropu mežu saglabāšanas programma

Brazīlijas prezidenta Luisa Inasio Lulas da Silvas rīkotajā pasākumā tika paziņota Tropu Mežu saglabāšanas fonda, – *The Tropical Forest Forever Facility* dibināšanas deklarācija, kuru jau ir atbalstījušas 53 valstis, tostarp 19 potenciālie investori. Tropu mežu saglabāšanas fondam (tālāk tekstā – TFFF) tiek piešķirti vairāk nekā 5,5 miljardi ASV dolāru Tas bija nozīmīgs pagrieziena punkts un, iespējams, iezīmēs “jaunas ēras” sākumu globālajā sadarbībā starp valsts un privātajiem investoriem, veicinot saglabāšanas stratēģijas un stiprinot partnerības visā pasaulē, lai aizsargātu vissvarīgākās tropu ekosistēmas.

Norvēģija apņēma nākamajos desmit gados piešķirt 3 miljardus ASV dolāru, ievērojot konkrētus nosacījumus, Brazīlija un Indonēzija atkārtoti apstiprināja savu apņemšanos piešķirt 1 miljardu ASV dolāru, Francija norādīja, ka, ievērojot konkrētus nosacījumus, tā apsvērs iespēju piešķirt 500 miljonus eiro līdz 2030. gadam, Nīderlande apņēma piešķirt 5 miljonus ASV dolāru sekretariātam, un Vācija pilnībā atbalstīja TFFF, kā arī paziņoja, ka par savām finanšu saistībām apspriedīsies Brazīlijas prezidents Lula da Silva un Vācijas kanclers Merks. Kopumā TFFF deklarāciju atbalstīja 34 tropu mežu valstis, kas aptver vairāk nekā 90 % tropu mežus, tostarp Indonēzija, Kongo Demokrātiskā Republika un Ķīna.

Tropu Mežu saglabāšanas programma ir vēsturiska paradigmas maiņa globālajos centienos aizsargāt un atjaunot tropu mežus, jo šis mehānisms varēs risināt tirgus nepilnības un atzīs tropu mežu ekosistēmu pakalpojumu vērtību, kā arī samaksās par tiem. TFFF rada bezprecedenta globālu finansiālu stimulu aizsargāt esošos tropu mežus, nevis tos iznīcināt.

Brazīlijas prezidents Lula da Silva atklājot pasākumu norādīja: „Tropu mežu saglabāšanas fonds, ko mēs šodien izveidojam, ir bezprecedenta iniciatīva. Pirmo reizi vēsturē globālo Dienvidu valstis uzņemsies vadošo lomu mežu aizsardzības jautājumos”. Lula da Silva piebilda: „Tropu mežu saglabāšanas fonds būs viens no galvenajiem konkrētajiem rezultātiem COP30 īstenošanas garā. Ir simboliski, ka šī fonda izveides svinības notiek šeit, Belēmā, kur mūs ieskauj tādi koki kā *sumaúmas*, *açaí* palmas, *andirobas* un *jacarandás*. Jau pēc dažiem gadiem mēs sāksim redzēt šī fonda augļus. Mēs ar lepnumu atcerēsimies, ka tieši Amazones lietusmeža sirdī mēs kopīgi spērām šo soli”.

Brazīlijas vides un klimata pārmaiņu ministre Marina Silva norādīja: "TFFF izveide COP30 konferencē ir pagrieziena punkts tropu mežu saglabāšanas vēsturē. Pirmo reizi mums ir globāls mehānisms, kas atzīst meža ekosistēmu pakalpojumu vērtību un piedāvā pastāvīgus stimulus to saglabāšanai. Tas ir kopīgs sasniegums, kas Brazīliju nostāda ilgtspējīgu klimata risinājumu izstrādes centrā."

Brazīlijas finanšu ministrs Fernandu Hadads, savukārt, piebilda: „Šī ir vēsturiska diena visai pasaulei. Tikai divus gadus pēc tam, kad mēs pirmo reizi izvirzījām šo ideju, desmitiem valstu ir apvienojušās, lai atbalstītu TFFF. Šī bezprecedentā inovācija starptautiskajā finanšu arhitektūrā apvienos suverēno un privāto kapitālu spēcīgā, ilgtermiņa mehānismā, lai beidzot mobilizētu nozīmīgus finanšu līdzekļus tropu mežu saglabāšanai visā pasaulē. Brazīlija lepojas ar to, ka vada šo transformatīvo iniciatīvu, kas apvieno klimata mērķus ar starptautisko sadarbību.”

Brazīlijas ārlietu ministrs Mauro Vieira uzsvēra: „TFFF atspoguļo Brazīlijas diplomātisko vīziju, kas balstās uz pārliecību, ka tropu valstis vislabāk zina, kā saglabāt savus mežus. Tas dod tām iespēju nodrošināt stabilu un plaša mēroga resursu avotu, lai uzturētu ilgtermiņa vides politiku. Citas šīs iniciatīvas iezīmes ir vismaz 20 % resursu piešķiršana pamatiedzīvotājiem un vietējām kopienām, kā arī pārvaldības sistēma, kurā mežu valstis un sponsoru valstis piedalās vienlīdzīgi. Nav nejaušība, ka pirmās divas valstis, kas apstiprinājušas investīcijas šajā fondā, ir attīstības valstis. Tajā pašā laikā TFFF īsteno ideju, ko jau sen atbalsta attīstītās valstis - plaša mēroga privātā sektora iesaistīšana. Tās hibrīdā finanšu arhitektūra apvieno valsts un

privāto kapitālu attiecībā 1 pret 4. Kopumā TFFF parāda, ka daudzpusējība var atjaunoties, ieviest inovācijas un sasniegt konkrētus rezultātus, risinot šodienas globālās problēmas.

Brazīlijas Pamatiedzīvotāju kopienu ministre Sonja Guažažara piebilda: „TFFF drosmīgi un taisnīgi atzīst pamatiedzīvotāju un tradicionālo kopienu būtisko lomu mežu aizsardzībā. Nodrošināt, ka vismaz 20 % resursu tiek novirzīti tieši šiem mežu sargātājiem, ir vēsturisks sasniegums un izšķirošs solis ceļā uz taisnīgumu un senču zināšanu atzīšanu.”

Norvēģijas premjerministrs Jonass Gārs Stūre teica: „Ir ļoti svarīgi apturēt atmežošanu, lai mazinātu klimata pārmaiņu ietekmi un ierobežotu bioloģiskās daudzveidības zudumu. Ja vēlamies glābt pasaules tropu mežus, nav laika zaudēt. Jaunais Tropu Mežu saglabāšanas fonds var nodrošināt stabilu, ilgtermiņa finansējumu attiecīgajām valstīm. Norvēģijai ir svarīgi atbalstīt šo iniciatīvu”.

Šīs Tropu Mežu saglabāšanas fonda programmas uzsākšana Belēmā COP30 pasākuma laikā uzsvēr steidzamo nepieciešamību veikt kolektīvus pasākumus, lai risinātu klimata pārmaiņu problēmas, aizsargātu bioloģisko daudzveidību un veicinātu ilgtspējīgu attīstību tropu mežu valstīs, atzīstot pamatiedzīvotāju un vietējo kopienu nozīmīgo lomu.

Pasaules Banka jau ir apstiprināta par Tropu Mežu saglabāšanas fonda pilnvaroto un pagaidu pārvaldītāju. Nākamie soļi ietver Tropu mežu investīciju fonda (TFIF) izveidi valsts jurisdikcijā, tādējādi paverot ceļu šī fonda darbības uzsākšanai. COP30 iezīmē TFFF kapitāla palielināšanas sākumu. Dialogs ar potenciālajiem investoriem, gan publiskajiem, gan privātajiem, turpināsies, lai sasniegtu vidēja termiņa mērķi – izveidot 125 miljardu dolāru fondu, apvienojot 25 miljardus dolāru sponsoru kapitāla no neatkarīgiem avotiem un 100 miljardus dolāru no institucionāliem investoriem.

*UNEP aprēķini liecina, ka mežu aizsardzībai un atjaunošanai ik gadu būs nepieciešams mobilizēt vairāk nekā 66,7 miljardus ASV dolāru, tāpēc TFFF papildinās esošos mežu finansēšanas instrumentus un aizpildīs būtisku plaisu vides finansēšanas jomā, atalgojot mežu seguma uzturēšanu un atjaunošanu.

Tropu Mežu saglabāšanas fonda (TFFF) programmas galvenie inovatīvie elementi:

1. TFFF ir potenciāls atbalstīt vairāk nekā 1 miljarda hektāru tropu mežu aizsardzību vairāk nekā 70 attīstības valstīs.
2. Maksājumi valstīm tiks veikti, pamatojoties uz satelītu attālās uzrādes datiem, kas ik gadu izseko meža vainagu segumu, izmantojot zemu izmaksu pieeju un pārredzamu metodi.
3. TFFF izstrādi vadīja Brazīlija sadarbībā ar Kongo Demokrātisko Republiku, Ganu, Malaiziju, Indonēziju, Kolumbiju, Apvienoto Karalisti, Vāciju, Norvēģiju, Franciju un Apvienotajiem Arābu Emirātiem, un tajā tika ņemts vērā arī vietējo iedzīvotāju un kopienu vērtīgais ieguldījums.
4. TFFF tiks izveidots, izmantojot finansējumu no neatkarīgiem sponsoriem, valdībām, filantropijas organizācijām, ģimenes birojiem un privātā sektora investoriem.

** Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides programma (UNEP) ir Apvienoto Nāciju Organizācijas vadošā globālā iestāde vides jomā, kas veicina pārmaiņas saistībā ar trīskāršo planētas krīzi: klimata pārmaiņu krīzi, dabas, zemes un bioloģiskās daudzveidības zuduma krīzi un piesārņojuma un atkritumu krīzi. Kopš tās izveidošanas 1972. gadā UNEP ir darbojusies kā neitrāla dalībvalstu, pilsoniskās sabiedrības, privātā sektora un ANO aģentūru koordinētāja, lai risinātu pasaulē visaktuālākās vides problēmas.*